

ACADEMIA DE MUZICĂ
"GHEORGHE DIMA" – CLUJ
D.E.C.I.D.

ECATERINA BANCIU

CITIRE DE PARTITURI

MODUL DE STUDIU I

PENTRU STUDII UNIVERSITARE
PRIN ÎNVĂȚĂMÂNT LA DISTANȚĂ

INTRODUCERE

Cursului teoretic de citire de partituri îi este alocat primul semestru din cele 5 în care este studiată disciplina. Partea teoretică trebuie asimilată apoi prin exerciții practice, la pian, și exerciții aplicative, în scris. În consecință, evaluarea nu este una exclusiv teoretică, ci preponderent aplicativă.

Fiecare aspect teoretic va fi exemplificat cu extrase din partitură, pentru ca studenții să se poată familiariza cu scriitura corală și cea de orchestră.

Importanța atingerii obiectivelor și formării competențelor este definitorie pentru viitorul muzician / profesor de muzică. În consecință, abilitățile instrumental-pianistice vor fi dezvoltate paralel cu inițierea în tehnicile de descifrare a partiturilor.

FORME DE EVALUARE

Anul 1

Semestrul I - examen:

Prezentarea unui portofoliu care să conțină transcrieri în cheile "do" (sopran-mezzosopran-alt-tenor-bariton) și transpoziții (A-B-D-E-Es-F-G) pe lucrări corale (2 voci) sau din literatura pianistică (Baroc).

Lucrare scrisă:

- cunoștințe teoretice legate de folosirea instrumentelor într-o partitură simfonică (așezarea în partitură, transpoziții sau chei folosite, ambitus, tipuri de instrumente înrudite) și de terminologie muzicală (indicații legate de tempo, agogică, frazare în lb. germană, italiană, franceză, engleză)
- identificarea, în partitură, a grupelor instrumentale și a instrumentelor transpozitorii
- transcrierea unor fragmente muzicale în chei și transpoziții

Semestrul II - verificare:

probă practică (la pian): exerciții de citire de partituri

Anul 2

Semestrul I - verificare:

Prezentarea unui portofoliu care să conțină transcrieri în cheile *do* (sopran-mezzosopran-alt-tenor-bariton) și transpoziții (A-B-D-E-Es-F-G) pe lucrări corale (2 voci) sau din literatura pianistică (clasică), precum și citirea acestor exerciții la pian

Lucrare scrisă:

- cunoștințe teoretice legate de folosirea instrumentelor într-o partitură simfonică (așezarea în partitură, transpoziții sau chei folosite, ambitus, tipuri de instrumente înrudite) și de terminologie muzicală (indicații legate de tempo, agogică, frazare în lb. germană, italiană, franceză, engleză)
- identificarea, în partitură, a grupelor instrumentale și a instrumentelor transpozitorii
- reducția pentru pian a unor fragmente din literatura simfonică
- transcrierea unor fragmente muzicale în chei și transpoziții

Semestrul II - verificare:

probă practică (la pian):

- exerciții la 2 voci, dintre care o voce se va afla într-una din cheile *do* sau într-una din transpoziții (A-B-D-E-Es-F-G), iar cealaltă în cheia *sol*, respectiv *fa*. Folosirea simultană a cheilor *do* alto și tenor
- exerciții din literatura muzicală dedicată instrumentelor ce folosesc cheile *do* sau transpoziții - A-B-D-E-Es-F-G (câte o linie melodică)

- c) citirea partiturilor corale, cu accent pe creația din Renaștere, baroc și clasicism (3 voci) și a repertoriului de la cursurile de Dirijat și Ansamblu cor (anii 1 și 2 de studiu la aceste discipline). Exercițiile vor fi parcurse atât pianistic cât și vocal.
- d) citirea unor corale din *Antologia de Corale, arii și recitative din creația lui J.S.Bach*

Anul 3

Semestrul I - examen:

probă practică (la pian):

Prezentarea unui portofoliu care să conțină transcrieri în chei și transpoziții pe motete și madrigale (3 voci) și citirea acestora la pian

Lucrare scrisă:

- a) cunoștințe teoretice legate de folosirea instrumentelor (așezarea în partitură, transpoziții sau chei folosite, ambitus, tipuri de instrumente înrudite) și de terminologie muzicală (indicații legate de tempo, agogică, frazare în lb. germană, italiană, franceză, engleză)
- b) folosirea celor 4 tipuri de reduții (pt. pian la două mâini, la patru mâini, două pian, pian + voce solfegiată) pe exemple simple de scriitură orchestrală;
- c) recunoașterea unor componente orchestrale ale unor exemple din literatura vocal-simfonică sau simfonică
- d) transcrierea unor fragmente muzicale în chei și transpoziții

Probă practică (la pian):

- a) citirea partiturilor corale (3-4 voci) cu accent pe creația romantică, a școlilor naționale și a sec. XX, precum și a repertoriului anului III de la cursurile de Dirijat cor și Ansamblu coral (pian + voce solfegiată)
- b) citirea unor exemple muzicale din *Antologia de Corale, arii și recitative din creația lui J.S.Bach*
- c) exerciții cu un grad sporit de dificultate în cheile *do* și transpoziții (A-B-D-E-Es-F-G); citirea simultană a cheilor de alto și tenor
- d) exerciții la 3 și 4 voci, dintre care cel puțin una se va afla într-una din cheile *do* sau în transpoziții, iar celelalte în cheile *sol* sau *fa*

UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE	Lecții	Obiective
I. ISTORICUL INSTRUMENTELOR	1	- cunoașterea notației în chei - citirea în chei (cheia do de sopran, mezzosopran, alto, tenor, cheia fa de bariton) - cunoașterea transpozițiilor: A, B, D, E, Es, F, G - cunoașterea notației la instrumentele transpozitorii - descifrarea, la pian, a partiturilor scrise în chei și transpoziții diferite - realizarea, în scris, a unor reducții la 4 voci (pian) a partiturilor simfonice /vocal-simfonice - citirea, la pian, a basului cifrat și a recitativului <i>secco</i>
II. CLASIFICAREA INSTRUMENTELOR	2	
III. PARTITURA	3-4	
IV. INSTRUMENTE TRANSPOZITORII	5-8	
V. CITIREA INSTRUMENTELOR TRANSPOZITORII	9-13	
VI. RECAPITULARE; EXEMPLE, EXERCIIȚII PRACTICE	14	

CUPRINS

LECȚIA 1	7
ISTORICUL INSTRUMENTELOR	9
LECȚIA 2	11
CLASIFICAREA INSTRUMENTELOR MUZICALE	11
INSTRUMENTE – denumiri	16
LECȚIA 3	17
PARTITURA	17
<i>PARTITURA PENTRU ORCHESTRĂ</i>	17
Cheile întrebuințate în partiturile orchestrale	17
LECȚIA 4	18
<i>PARTITURI CORALE</i>	18
Cheile utilizate în partiturile corale	18
LECȚIA 5	19
INSTRUMENTE TRANSPOZITORII	19
<i>ISTORICUL TRANSPOZIȚIEI</i>	19
<i>CLASIFICAREA INSTRUMENTELOR TRANSPOZITORII</i>	19
Clasificare după direcția și intervalul transpoziției	19
LECȚIILE 6-8	21
Tabele sintetice	21
<i>Partide de instrumente transpozitorii</i>	23
<i>Acordajul instrumente transpozitorii</i>	25
LECȚIA 9	27
CITIREA INSTRUMENTELOR TRANSPOZITORII	27
<i>Transpoziția în RE</i>	27
<i>Transpoziția în SI BEMOL</i>	27
<i>Transpoziția în SI BEMOL (notată în cheia fa)</i>	28
LECȚIA 10	28
<i>Transpoziția în LA</i>	28
<i>Transpoziția în LA (notată în cheia fa)</i>	28
LECȚIA 11	29
<i>Transpoziția în FA (notată în cheia Sol)</i>	29
<i>Transpoziția în FA (notată în cheia Fa)</i>	29
LECȚIA 12	30
<i>Transpoziția în SOL (notată în cheia Sol)</i>	30
<i>Transpoziția în MI BEMOL (notată în cheia Sol)</i>	30
LECȚIA 13	31
<i>Transpoziția în MI (notată în cheia Sol)</i>	31
LECȚIA 14 - RECAPITULARE	31
INSTRUMENTE TRANSPOZITORII - EXEMPLE	31
1. CLARINETUL	31
2. CORNUL ENGLEZ	32
3. CORNUL NATURAL	32
4. TROMPETA	34
5. SAXOFONUL	35
BIBLIOGRAFIE	41

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE NR. 1 – ISTORICUL INSTRUMENTELOR

Cuprins

Obiectivele unității de învățare.....	8
LECȚIA 1.....	9
ISTORICUL INSTRUMENTELOR	9
LECȚIA 2.....	11
CLASIFICAREA INSTRUMENTELOR MUZICALE	11
INSTRUMENTE – denumiri	16
LECȚIA 3.....	17
PARTITURA.....	17
<i>PARTITURA PENTRU ORCHESTRĂ</i>	17
Cheile întrebuițate în partiturile orchestrale	17
LECȚIA 4.....	18
<i>PARTITURI CORALE</i>	18
Cheile utilizate în partiturile corale.....	18
LECȚIA 5.....	19
INSTRUMENTE TRANSPOZITORII.....	19
<i>ISTORICUL TRANSPOZIȚIEI</i>	19
<i>CLASIFICAREA INSTRUMENTELOR TRANSPOZITORII</i>	19
Clasificare după direcția și intervalul transpoziției.....	19
LECȚIILE 6-8.....	21
Tabele sintetice	21
<i>Partide de instrumente transpozitorii</i>	23
<i>Acordajul instrumente transpozitorii</i>	25
LECȚIA 9.....	27
CITIREA INSTRUMENTELOR TRANSPOZITORII.....	27
<i>Transpoziția în RE</i>	27
<i>Transpoziția în SI BEMOL</i>	27
<i>Transpoziția în SI BEMOL (notată în cheia fa)</i>	28
LECȚIA 10.....	28

<i>Transpoziția în LA</i>	28
<i>Transpoziția în LA (notată în cheia fa)</i>	28
LECȚIA 11	29
<i>Transpoziția în FA (notată în cheia Sol)</i>	29
<i>Transpoziția în FA (notată în cheia Fa)</i>	29
LECȚIA 12	30
<i>Transpoziția în SOL (notată în cheia Sol)</i>	30
<i>Transpoziția în MI BEMOL (notată în cheia Sol)</i>	30
LECȚIA 13	31
<i>Transpoziția în MI (notată în cheia Sol)</i>	31
LECȚIA 14 - RECAPITULARE	31
INSTRUMENTE TRANSPOZITORII - EXEMPLE	31
1. <i>CLARINETUL</i>	31
2. <i>CORNUL ENGLEZ</i>	32
3. <i>CORNUL NATURAL</i>	32
4. <i>TROMPETA</i>	34
5. <i>SAXOFONUL</i>	35
Rezumatul unității de învățare.....	37
Răspunsuri și comentarii la testele de autoevaluare.....	38
Lucrare de verificare nr. 1.....	39
Bibliografie minimală.....	40

Obiectivele unității de învățare

În urma parcurgerii unității de învățare nr. 1 – *Istoricul instrumentelor* – veți dobândi următoarele competențe:

- cunoașterea notației în chei
- citirea în chei (cheia do de sopran, mezzosopran, alto, tenor, cheia fa de bariton)
- cunoașterea transpozițiilor: A, B, D, E, Es, F, G
- cunoașterea notației la instrumentele transpozitorii
- descifrarea, la pian, a partiturilor scrise în chei și transpoziții diferite
- realizarea, în scris, a unor reducere la 4 voci (pian) a partiturilor simfonice /vocal-simfonice
- citirea, la pian, a basului cifrat și a recitativului *secco*

LECTȚIA 1

ISTORICUL INSTRUMENTELOR

Originea instrumentelor:

- este străveche
- vechii egipteni, arabi, perși, evrei, hinduși, chinezi, peruvieni foloseau:
 - clopote de lemn, piatră, metal
 - instrumente de percuție
 - instrumente de suflat:
 - trestie
 - instrumente de lemn
 - instrumente de lut ars
 - oase de animale
 - instrumente cu coarde ciupite:
 - fără tastieră: harpa
 - cu tastieră: lăuta
- vechii greci utilizau:
 - *aulos*, *kithara*, *lyra* (instrumente naționale grecești)
 - *tympanon*, *salpynx* (cu ambușură dreaptă), *syrinx* (strămoșul naiului)
- romanii utilizau:
 - *fistula* (fluier ciobănesc), *tibia (aulos)*
 - (în armată): *tuba*, *lituus* (trompetă curbată), *buccina* (trompetă mare încovoiată)

Evoluția instrumentelor:

- cu coarde:
 - *cruth* (instr. celtic, sec. V-VIII) → *giga*, *fidula* (sec. XVI-XVII) → viole cu arcuș (sec. XVI-XVIII)
- de suflat:
 - flaute - prevăzute cu clape
 - bombard → fagot
 - apar oboiul și cornul englez
 - se dezvoltă instrumentele cu ambușură:
 - din lemn: cornetul, serpentul
 - din metal:
 - corni, trompete (până la apariția sistemului de ventile sunt instrumente naturale)
 - tromboane (cu culisă = devin instrumente cromatice)
- de percuție:
 - timpane
 - tobe mari și mici
 - clopote acordate
 - xilofone
- din monocord (Pitagora)
 - clavicord (instrument cu coarde lovite!) → pian¹
 - clavecin, spinetă (instrumente cu coarde ciupite)

¹ Bartolomeo Cristofori - *Gravicembalo col piano e forte*, 1711.

Scurtă cronologie

- Evul Mediu: se interzice utilizarea în biserică (în cultul catolic) a instrumentelor considerate „zgomotoase” (trompeta, trombonul, chiar și orga!)
- Renaștere:
 - instrumente perfecționate, colecții de instrumente (Henric al VIII-lea)
 - sunt tipărite tabulaturi de orgă, lăută, muzică instrumentală (prima parte a sec. XVI)
- 1615: Michael Praetorius, *Syntagma Musicum* (Magdeburg) - descrie instrumentele din epocă
- orchestra se formează în sec. XV - XVI
- Giovanni Gabrieli - ansamblu orchestral organizat
- Capela Curții bavareze (pe timpul lui Orlandus Lassus): spinetă, viole, gambe, lăute, cornet, trombon, fagot
- Capela breslei muzicienilor din München: clavecin, viole, lăute, violine, lira, torbe, flaute, cornet, tromboane
- Claudio Monteverdi, în opera *Orfeu*: 2 clavecine, 2 *contrabassi da viola*, 10 *viola da braccio*, 1 *arpa doppia*, 2 *violini piccoli*, 22 *chitarroni*, 2 *organi di legno*, 1 *regal*, 3 *bassi da gamba*, 1 *flautino*, 1 *clarino*, 2 *cornetti*, 4 tromboni (instrumentele cu coarde ciupite și cele de suflat erau preponderente în raport cu instrumentele cu coarde și arcuș)
- J.S. Bach: orchestra de coarde și clavecin/orgă + flaut, oboi, fagot, trompetă, corn, timpane (instrumentele de suflat - solistice sau dublează pe cele de coarde)
- Școala de la Mannheim: se conturează orchestra simfonică clasică
 - 1-2 flaute, 2 oboaie, 2 fagoturi, 2 corni, 2 trompete, 2 timpani, coarde (clarinetul - invenția lui Cristoph Denner, utilizat de Haydn și Mozart, intră definitiv în orchestra simfonică la Beethoven)
- sec. XIX:
 - inventarea sistemului cu ventile
 - instrumente de alamă cromatice
 - apar noi instrumente: saxofonul (Adolphe Sax), tubele wagneriene
 - instrumentele: în grupe de câte 3-4 instrumente
 - percuția: timpani acordabili
- sec. XX:
 - 1-2 harpe
 - pian
 - instrumente de percuție
 - muzica de cameră = formații mai reduse

LECȚIA 2

CLASIFICAREA INSTRUMENTELOR MUZICALE

GRUPA DE INSTRUMENTE	Particularități constructive	Material	Instrument	Instrumente transpozitorii	Cheia	Ambitus	
						notare	efect
IDIOFONE	acordabile	din metal	Clopote	8 ^{va} ↓	Fa – Sol	Si1 – do3	Si2 – do2
			Joc de clopoței	15 ^{va} ↑	Sol	sib – mi3	sib2 – mi5
			Vibrafon		Sol	fa – fa3 / do1 – do4	
			Celestă	8 ^{va} ↑	Fa – Sol	do – do4	do1 – do5
			Gong		Fa / Sol	(La – la)	
		din lemn	Xilofon	8 ^{va} ↑	Sol	do – re3	do1 – re4
			Marimbafon		Fa - Sol	do – do4	
			Temple blocks				
		din sticlă	Armonica de sticlă				
	neacordabile	din metal	Trianglu				
			Talgere				
			Tam-tam				
		din lemn sau alte materiale	Castaniete				
			Lemn				
			Bici				
			Morișca				
			Maracas				
MEMBRANOFONE	acordabile		Timpan		Fa	Fa – do / Sib – fa	
	neacordabile		Tobă mare				
			Tobă mică				
			Tobă rulantă				
			Tamburină				
			instrumente populare				

GRUPA DE INSTRUMENTE	Particularități constructive	Material	Instrument	Instrumente transpozitorii	Cheia	Ambitus	
						notare	efect
AEROFONE	labiale		Flaut		Sol	do1 – do4	
			Flaut mic	8 ^{va} ↑	Sol	re1 – do4	re2 – do5
			Flaut alto	în Sol (4 ^{tă} ↓)	Sol	do1 – do4	sol – sol3
			Flaut bas	8 ^{va} ↓	Fa – Sol	do1 – fa#3	do – fa#2
			instrumente populare: nai, tilinca, tilinca cu dop, fluier moldovenesc, fluier dobrogean, caval bulgăresc, ocarina				
			alte instrumente: Sirena				
	cu ancie dublă		Oboi		Sol	si – la3	
			Oboe da caccia	în Fa (5 ^{tă} ↓)	Sol	si – re3	mi – sol2
			Oboe d'amore	în La (3 ^{tă} ↓)	Sol	si – fa3	sol# – re3
			Corn englez	în Fa (5 ^{tă} ↓)	Sol	si – sol3	mi – do3
			Oboi bariton	la 8 ^{va} ↓	Sol	si – mi3	Si – mi2
			Fagot		Fa–do tenor	Sib1 – fa2	
	cu ancie simplă		Contrafagot	la 8 ^{va} ↓	Fa–do tenor	Sib1 – sib1	Sib2 – sib
			Clarinet	în Sib (2 ^{dă} ↓)	Sol	mi – sol3	re – fa3
				în La (3 ^{tă} ↓)	Sol	mi – sol3	do# - mi3
			Clarinet mic	în Re (2 ^{dă} ↑)	Sol	mi – la3	fa# – si3
				în Mib (3 ^{tă} ↑)	Sol	mi – la3	sol – do4
			Clarinet bas²	în Sib (9 ^{nă} ↓)	Sol (Fa)	mi – la3	Re – sol2
				în Do (8 ^{va} ↓)	Sol (Fa)	mi – la3	Mi – la2
				în La (10 ^{ma} ↓)	Sol (Fa)	mi – la3	Do# – fa#2
			Bassetthorn	în Fa (5 ^{tă} ↓)	Fa – Sol	do – sol3	Fa – do3
				în Mib (6 ^{tă} ↓)	Fa – Sol	do – sol3	Mib – sib2
			Saxofon	în Sib (sopran, tenor, bas, subcontrabas)			
				în Mib (sopranino, alto, bariton, contrabas)			

² Transpozițiile sunt valabile pentru notația în cheia sol.

GRUPA DE INSTRUMENTE	Particularități constructive	Material	Instrument		Instrumente transpozitorii	Cheia	Ambitus	
							notare	efect
	cu ambușură		Corn	cromatic în Fa ³	în Fa (4 ^{tă} ↑ - 5 ^{tă} ↓) ⁴	Fa – Sol	Fa#1 – do3 (fa2) ⁵	Si1 – fa2 (sib)
					natural – alto ⁶ (acut)	în Do (nu transpune)	Sol	
				în Si (2 ^{dă} m↓)		Sol		
				în Sib (2 ^{dă} M↓)		Sol		
				în La (3 ^{tă} m↓)		Sol		
				în Lab (3 ^{tă} M↓)		Sol		
				în Sol (4 ^{tă} P↓)		Sol		
				în Solb (4 ^{tă} +↓)		Sol		
				în Fa (5 ^{tă} P↓)		Sol		
				natural – basso (grav) ⁷	în La (3 ^{tă} m↓)	Fa		
					în Sib (2 ^{dă} M↓)	Fa		
					în Si (2 ^{dă} m↓)	Fa		
					în Do (nu transpune)	Fa		
					în Reb (2 ^{dă} m↑)	Fa		
					în Re (2 ^{dă} M↑)	Fa		
					în Mib (3 ^{tă} m↑)	Fa		
					în Mi (3 ^{tă} M↑)	Fa		
				în Fa (4 ^{tă} P↑)	Fa			
			Trompetă	cromatică – alto	în Fa	Sol	fa# - fa3	Si – sib3
					în Mib	Sol	fa# - fa3	Lab – lab3
				cromatică – naturală – discant				
					Re (2 ^{dă} M↑)			
					Mib (3 ^{tă} m↑)			
					Mi (3 ^{tă} M↑)			
					Fa (4 ^{tă} P↑)			

³ acordajul poate fi modificat în Sib (corn dublu) sau Mi și Sib (corn triplu).

⁴ Scris în cheia fa, cornul sună mai sus cu o cvartă; scris în cheia sol, sună mai jos cu o cvintă.

⁵ la instrumentele cu patru ventile (cvartventil).

⁶ Se notează în cheia sol.

⁷ Se notează în cheia fa.

GRUPA DE INSTRUMENTE	Particularități constructive	Material	Instrument		Instrumente transpozitorii	Cheia	Ambitus	
							notare	efect
				naturală – alto (grav) ⁸	Fa (5 ^{tă} P↓)			
					Mib (6 ^{tă} P↓)			
				naturală - bas	Mib (6 ^{tă} P↓)			
					Do (8 ^{va} ↓)			
					Sib (9 ^{nă} M↓)			
			Cornet	Sib (2 ^{dă} M↓)				
				La (3 ^{tă} M↓)				
			Trombon	alto	Mib (6 ^{tă} m↓)			
				tenor	Sib (2 ^{dă} M↓)			
				bas	Fa (5 ^{tă} M↓)			
			Tuba	bas	Fa (5 ^{tă} ↓)			
					Mib (6 ^{tă} ↓)			
				contrabas	Do (8 ^{va} ↓)			
					Sib (9 ^{nă} ↓)			
				dublă	Fa (5 ^{tă} M↓)			
			Tube wagneriene	tenor	Sib (9 ^{nă} ↓)			
				bas	Fa (12 ^{mă} M↓)			
			Flighorn ⁹	supraacut	Sib (7 ^{mp} m↑)			
					La (6 ^{tă} M↑)			
				sopranino	Fa (4 ^{tă} ↑)			
					Mib (4 ^{tă} m↑)			
				sopran	Sib (2 ^{dă} M↓)			
					La (3 ^{tă} m↓)			
				alto (Althorn)	Fa (5 ^{tă} ↓)			
					Mib (6 ^{tă} ↓)			
				tenor (Bombardino)	Sib (9 ^{nă} ↓)			
				bariton/bas (Eufoniu)	Sib (9 ^{nă} ↓) ¹⁰			
				bas-grav	Fa (5 ^{tă} ↓)			

⁸ Transpoziții valabile pentru notația în cheia sol.

⁹ Face parte din grupa **Saxhorn**;

¹⁰ Se notează și în cheia fa (transpune la secundă).

GRUPA DE INSTRUMENTE	Particularități constructive	Material	Instrument		Instrumente transpozitorii	Cheia	Ambitus	
							notare	efect
				(Bombardon)	Mib (6 ^{ta} ↓)			
				contrabas (Helicon)	Do (8 ^{va} ↓)			
					Sib (9 ^{na} ↓)			
			instrumente populare					
	polifonice		Orga					
			Armoniul					
			Cimpoiul					
CORDOFONE	cu arcuș		Violină					
			Violă					
			Violoncel					
			Contrabas					
	cu coarde ciupite		Harpă					
			Lăută					
			Chitară					
			Mandolină					
			Cobză					
			Balalaică					
			Banjo					
			Țiteră					
			Lira					
			Clavecin					
	cu coarde lovite		Pian					
			Clavicord					
			Țambal					
ELECTROFONE	electrice		Chitară electrică					
			Pian electric					
			Vioară electrică					
	electronice		Undele Martenot					
			Orga electronică					
			Sintetizator					

INSTRUMENTE – denumiri

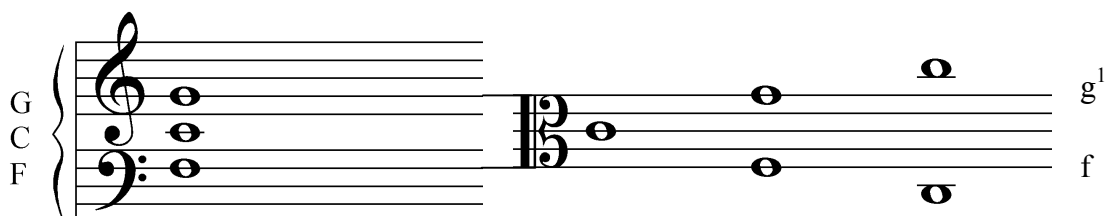
Limba română	Italiană	Franceză	Engleză	Germană	Rusă
Flaut	Flauto	Flute	Flute	Flöte	Fleita
Flaut mic	Flauto piccolo	Petite flute	Piccolo	Kleine Flöte	Pikol fleita
Oboi	Oboe	Hautbois	Oboe	Hoboe	Goboi
Corn englez	Corno inglese	Cor Anglais	English Horn	Englisch Horn	Angliskii rojok
Clarinet	Clarinetto	Clarinette	Clarinet	Klarinette	Klarnet
Clarinet bas	Clarinetto basso	Clarinete basse	Bass Clarinet	Bassklarinette	Basovie klarnet
Fagot	Fagotto	Basson	Bassoon	Fagott	fagot
Contrafagot	Contrafagotto	Contrebasson	Double bassoon	Kontrafagott	Kontrafagot
Corn	Corno	Cor	Horn	Horn	Rog
Cornet	Cornetto	Cornet à pistons	Cornet	Ventilkornett	Kornet a piston
Trompetă	Tromba	Trompette	Trumpet	Trompete	Truba
Trombon	Trombone	Trombone	Trombone	Posaune	Trombon
Flighorn	Flicorno	Saxhorn	Cornet	Flügelhorn	Cornet
Tuba	Tuba	Tuba	Tuba	Tuba	Tuba
Timpani	Timpani	Timbales	Kettledrums (Timpani)	Pauken	Litavr
Toba mare	Gran Cassa	Grosse Caisse	Bass Drum	Grosse Trommel	Polsoi baraban
Talgere	Piatti (Cinelli)	Cymbalos	Cymbals	Becken	Tarelka
Toba mică	tamburo piccolo	Tambur militaire (Caisse claire)	Side Drum	Kleine Trommel	Malii baraban
Trianglu	Triangolo	Triangle	Triangle	Triangel	Tregolnyik
Tamburină	Tamburino	Tambur de Basque	Tambourine	Tamburin	Tamburin
Toba rulantă	Tamburo rullante	Caisse roulante	Tenor Drum	Rührtrommel	Baraban cilindriceski
Clopote	Campanelle	Cloches	Bells	Gloken	Kolokol
Joc de clopoței	Campanelli	Jeu de Timbre (Carillon)	Glockenspiel	Glockenspiel	Kolokolciki
Xilofon	Silofono	Xilophone	Xylophone	Xilophon	Ksilofon
Harpă	Arpa	Harpe	Harp	Harfe	Arfa
Pian	Pianoforte (Piano)	Piano	Piano	Klavier, Flügel	Fortepiano, Rojal
Orgă	Organo	Orgue	Organ	Orgel	Organ
Cor	Coro	Choeur	Choir, Chorus	Chor	Kor
Violină	Violino	Violon	Violin	Violine	Skripka
Violă	Viola	Alto	Viola	Bratsche	Alt
Violoncel	Violoncello	Violoncelle	Violoncello	Violoncello	Violoncel
Contrabas	Contrabasso	Contrebasse	Double Bass	Kontrabass	Kontrabass

LECȚIA 3

PARTITURA

PARTITURA PENTRU ORCHESTRĂ

Cheile întrebuițate în partiturile orchestrale

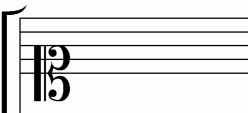
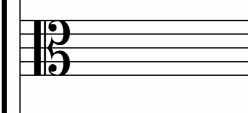
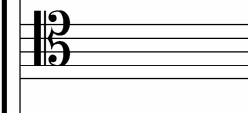
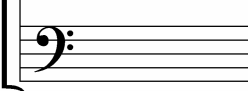
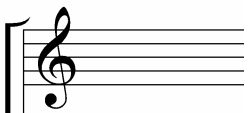
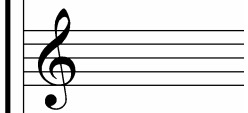
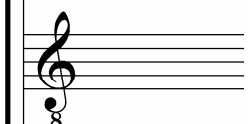
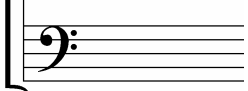

	Cheia veche franceză (rar întrebuițată)	
	Cheia de violină	flaut, oboi, corn englez, clarinet, corn, trompetă, vioară, instrumente de percuție (fără toba mare și timpani), celestă, harpă, pian
	Cheia de sopran	
	Cheia de mezzo-sopran	
	Cheia de alto	violă, trombon
	Cheia de tenor	fagot, trombon, violoncel
	Cheia de bariton	
	Cheia de bariton (rar întrebuițată)	
	Cheia de bas	fagot, contrafagot, trombon, timpani, violoncel, contrabas, pian

LECȚIA 4

PARTITURI CORALE

Cheile utilizate în partiturile corale

notația veche	notația adoptată începând cu cea de-a doua jumătate a sec. XIX
Sopran Alto Tenor Bass 	Sopran Alto Tenor Bass

LECȚIA 5

INSTRUMENTE TRANSPOZITORII

ISTORICUL TRANSPOZIȚIEI

CLASIFICAREA INSTRUMENTELOR TRANSPOZITORII

Clasificare după direcția și intervalul transpoziției

Instrumente cu	transpoziție „înaltă”	- notate în cheia sol - instrumente care transpun în sus - sună mai sus decât este scris
	transpoziție „medie”	- notate în cheia sol: transpun în jos (maxim o septimă) - notate în cheia fa: transpun în sus
	transpoziție „gravă”	- transpun în jos în ambele chei (în cheia sol – la un interval mai mare decât o octavă)

Instrumente cu transpoziție înaltă

Denumirea instrumentului			Transpoziția la ... (în sus)
de lemn	Piculina ¹¹		octavă
	Clarinetul mic	în Mi bemol	terță mică
		în Re	secundă mare
	Saxofon sopranino în Mi bemol		terță mică
de alamă	Trompeta	în Fa	cvartă perfectă
		în Mi	terță mare
		în Mi bemol	terță mică
		în Re	secundă mare
cu claviatură	Celesta		octavă

Instrumente cu transpoziție medie

Denumirea instrumentului			Transpoziția la ...	
			în jos în cheia sol	în sus în cheia fa
de lemn	Flaut alto	în Sol	cvartă perfectă	
		în Fa	cvintă perfectă	
	Oboi mezzo-sopran în La ¹²		terță mică	
	Oboiul alto în Fa / Cornul englez		cvintă perfectă	
	Clarinet	în Si bemol	secundă mare	
		în La	terță mică	
	Clarinet alto în Fa ¹³		cvintă perfectă	
	Saxofon sopran în Si bemol		secundă mare	
de alamă	Saxofon alto în Mi bemol		sextă mare	
	Trompeta	în Si bemol	secundă mare	
		în La	terță mică	
	Cornet ¹⁴	în Si bemol	secundă mare	

¹¹ Flauto piccolo.

¹² Oboe d'amore.

¹³ Corno di bassetto.

	Trompeta alto	în La	terță mică	
		în Fa	cvintă perfectă	
		în Mi	sextă mică	
	Trompeta bas	în Mi bemol	sextă mare	
		în Re	septimă mică	
	Corn înalt în Si bemol		secundă mare	
	Corn	în La	terță mică	
		în Sol	cvartă perfectă	cvintă perfectă
		în Fa	cvintă perfectă	cvartă perfectă
		în Fa diez	cvintă micșorată	cvartă mărită
		în Mi	sextă mică	terță mare
		în Mi bemol	sextă mare	terță mică
		în Re	septimă mică	secundă mare
	Tuba mică tenor	în Si bemol	secundă mare	
		în Fa	cvintă perfectă	cvartă perfectă
		în Mi bemol	sextă mare	terță mică

Instrumente cu transpoziție gravă

Denumirea instrumentului			Transpoziția numai în jos la ...	
			în cheia sol	în cheia fa (micșorează intervalul transpoziției în jos cu o octavă)
de lemn	Clarinet bas	în Si bemol	nonă mare	secundă mare
		în La	decimă mică	terță mică
	Saxofon tenor în Si bemol		nonă mare	
	Saxofon bariton în Mi bemol		terțiadecimă	
	Saxofon bas în Si bemol		sextadecimă	
	Contrafagot			octavă
de alamă	Trompeta bas	în Do ¹⁵	octavă	<i>nu transpune</i>
		în Si bemol	nonă mare	secundă mare
	Corn	în Do	octavă	<i>nu transpune</i>
		în Si bemol	nonă mare	secundă mare
	Mica tubă bas ¹⁶ în Si bemol		nonă mare	secundă mare
cu coarde	Contrabasul		octavă ¹⁷	octavă
vocea umană	Tenorul		octavă	

¹⁴ Cornetto a pistonii.¹⁵ „wagneriană”.¹⁶ Basstube.¹⁷ idem în cheia de tenor.

LECȚIILE 6-8

Tabele sintetice

Tipul transpoziției	Grupa instrumentelor ...	Denumire	Acordaj	Transpune la interval de ...	
					
întă	de lemn	Piculina ¹⁸		octavă ↗	
	de lemn	Clarinetul mic	în Mi bemol	terță mică ↗	
	de lemn		în Re	secundă mare ↗	
	de lemn	Saxofon sopranino	în Mi bemol	terță mică ↗	
	de alamă	Trompeta	în Fa	cvartă perfectă ↗	
	de alamă		în Mi	terță mare ↗	
	de alamă		în Mi bemol	terță mică ↗	
	de alamă		în Re	secundă mare ↗	
	cu claviatură	Celesta		octavă ↗	
medie	de lemn	Flaut alto	în Sol	cvartă perfectă ↘	
	de lemn		în Fa	cvintă perfectă ↘	
	de lemn	Oboi mezzo-sopran ¹⁹	în La	terță mică ↘	
	de lemn	Oboiul alto	în Fa	cvintă perfectă ↘	
	de lemn	Corn englez	în Fa	cvintă perfectă ↘	
	de lemn	Clarinet	în Si bemol	secundă mare ↘	
	de lemn		în La	terță mică ↘	
	de lemn	Clarinet alto ²⁰	în Fa	cvintă perfectă ↘	
	de lemn	Saxofon sopran	în Si bemol	secundă mare ↘	
	de lemn	Saxofon alto	în Mi bemol	sextă mare ↘	
	de alamă	Trompeta	în Si bemol	secundă mare ↘	
	de alamă		în La	terță mică ↘	
	de alamă	Cornet ²¹	în Si bemol	secundă mare ↘	
	de alamă		în La	terță mică ↘	
	de alamă	Trompeta alto	în Fa	cvintă perfectă ↘	

¹⁸ Flauto piccolo.

¹⁹ Oboe d'amore.

²⁰ Corno di bassetto.

²¹ Cornetto a pistoni.

Tipul transpoziției	Grupa instrumentelor ...	Denumire	Acordaj	Transpune la interval de ...	
					
	de alamă	Trompeta bas	în Mi	sextă mică ♭	
	de alamă		în Mi bemol	sextă mare ♭	
	de alamă		în Re	septimă mică ♭	
	de alamă	Corn înalt	în Si bemol	secundă mare ♭	
	de alamă	Corn	în La	terță mică ♭	
	de alamă		în Sol	cvartă perfectă ♭	cvintă perfectă ↗
	de alamă		în Fa	cvintă perfectă ♭	cvartă perfectă ↗
	de alamă		în Fa diez	cvintă micșorată ♭	cvartă mărită ↗
	de alamă		în Mi	sextă mică ♭	terță mare ↗
	de alamă		în Mi bemol	sextă mare ♭	terță mică ↗
	de alamă		în Re	septimă mică ♭	secundă mare ↗
	de alamă	Tuba mică tenor	în Si bemol	secundă mare ♭	
	de alamă		în Fa	cvintă perfectă ♭	cvartă perfectă ↗
	de alamă		în Mi bemol	sextă mare ♭	terță mică ↗
gravă	de lemn	Clarinet bas	în Si bemol	nonă mare ♭	secundă mare ♭
	de lemn		în La	decimă mică ♭	terță mică ♭
	de lemn	Saxofon tenor	în Si bemol	nonă mare ♭	
	de lemn	Saxofon bariton	în Mi bemol	terțiadecimă ♭	
	de lemn	Saxofon bas	în Si bemol	sextadecimă ♭	
	de lemn	Contrafagot		octavă ♭	
	de alamă	Trompeta bas	în Do ²²	octavă ♭	<i>nu transpune</i>
	de alamă		în Si bemol	nonă mare ♭	secundă mare ♭
	de alamă	Corn	în Do	octavă ♭	<i>nu transpune</i>
	de alamă		în Si bemol	nonă mare ♭	secundă mare ♭
	de alamă	Mica tubă bas ²³	în Si bemol	nonă mare ♭	secundă mare ♭
	cu coarde	Contrabas		octavă ²⁴ ♭	octavă ♭
	vocea umană	Tenorul		octavă ♭	

²² „wagneriană”.

²³ *Basstube*.

²⁴ idem în cheia de tenor.

Partide de instrumente transpozitorii

Tipul transpoziției	Grupa instrumentelor	Denumire	Acordaj	Transpune la interval de ...	
					
înaltă	de lemn	Piculina ²⁵		octavă ↗	
înaltă		Clarinet mic	în Mi bemol	terță mică ↗	
înaltă			în Re	secundă mare ↗	
înaltă		Saxofon sopranino	în Mi bemol	terță mică ↗	
medie		Flaut alto	în Sol	cvartă perfectă ↘	
medie			în Fa	cvintă perfectă ↘	
medie		Oboi mezzo-sopran ²⁶	în La	terță mică ↘	
medie		Oboiul alto	în Fa	cvintă perfectă ↘	
medie		Corn englez	în Fa	cvintă perfectă ↘	
medie		Clarinet	în Si bemol	secundă mare ↘	
medie			în La	terță mică ↘	
medie		Clarinet alto ²⁷	în Fa	cvintă perfectă ↘	
medie		Saxofon sopran	în Si bemol	secundă mare ↘	
medie		Saxofon alto	în Mi bemol	sextă mare ↘	
gravă		Clarinet bas	în Si bemol	nonă mare ↘	secundă mare ↘
gravă			în La	decimă mică ↘	terță mică ↘
gravă		Saxofon tenor	în Si bemol	nonă mare ↘	
gravă		Saxofon bariton	în Mi bemol	terțiadecimă ↘	
gravă		Saxofon bas	în Si bemol	sextadecimă ↘	
gravă		Contrafagot		octavă ↘	
înaltă	de alamă	Trompeta	în Fa	cvartă perfectă ↗	
înaltă			în Mi	terță mare ↗	
înaltă			în Mi bemol	terță mică ↗	
înaltă			în Re	secundă mare ↗	
medie			în Si bemol	secundă mare ↘	
medie			în La	terță mică ↘	
medie		Cornet ²⁸	în Si bemol	secundă mare ↘	

²⁵ Flauto piccolo.

²⁶ Oboe d'amore.

²⁷ Corno di bassetto.

²⁸ Cornetto a piston.

Tipul transpoziției	Grupa instrumentelor	Denumire	Acordaj	Transpune la interval de ...	
					
medie		Trompeta alto	în La	terță mică 	
medie			în Fa	cvintă perfectă 	
medie			în Mi	sextă mică 	
medie		Trompeta bas	în Mi bemol	sextă mare 	
medie			în Re	septimă mică 	
medie		Corn înalt	în Si bemol	secundă mare 	
medie		Corn	în La	terță mică 	
medie			în Sol	cvartă perfectă 	cvintă perfectă
medie			în Fa diez	cvintă micșorată 	cvartă mărită
medie			în Fa	cvintă perfectă 	cvartă perfectă
medie			în Mi	sextă mică 	terță mare
medie			în Mi bemol	sextă mare 	terță mică
medie			în Re	septimă mică 	secundă mare
gravă			în Do	octavă 	<i>nu transpune</i>
gravă			în Si bemol	nonă mare 	secundă mare
medie		Tuba mică tenor	în Si bemol	secundă mare 	
medie			în Fa	cvintă perfectă 	cvartă perfectă
medie			în Mi bemol	sextă mare 	terță mică
gravă		Trompeta bas	în Do ²⁹	octavă 	<i>nu transpune</i>
gravă			în Si bemol	nonă mare 	secundă mare
gravă		Mica tubă bas³⁰	în Si bemol	nonă mare 	secundă mare
gravă	cu coarde	Contrabas		octavă ³¹ 	octavă
gravă	vocea umană	Tenorul		octavă 	
înaltă	cu claviatură	Celesta		octavă 	

²⁹ „wagneriană”.

³⁰ *Basstube*.

³¹ idem în cheia de tenor.

Acordajul instrumente transpozitorii

Tipul transpoziției	Grupa instrumentelor	Denumire	Acordaj	Transpune la interval de ...	
					
medie	de lemn	Clarinet alto ³²	în Fa	cvintă perfectă 	
înaltă	de alamă	Trompeta		cvartă perfectă 	
medie	de alamă	Trompeta alto		cvintă perfectă 	
medie	de alamă	Corn		cvintă perfectă 	cvartă perfectă
medie	de alamă	Tuba mică tenor		cvintă perfectă 	cvartă perfectă
medie	de alamă	Corn	în Fa diez	cvintă micșorată 	cvartă mărită
medie	de lemn	Flaut alto	în Sol	cvartă perfectă 	
medie	de alamă	Corn		cvartă perfectă 	cvintă perfectă
medie	de lemn	Oboi mezzo-sopran ³³	în La	terță mică 	
medie	de lemn	Clarinet		terță mică 	
gravă	de lemn	Clarinet bas		decimă mică 	terță mică
medie	de alamă	Trompeta		terță mică 	
medie	de alamă	Cornet ³⁴		terță mică 	
medie	de alamă	Corn		terță mică 	
medie	de lemn	Clarinet	în Si bemol	secundă mare 	
medie	de lemn	Saxofon sopran		secundă mare 	
gravă	de lemn	Clarinet bas		nonă mare 	secundă mare
gravă	de lemn	Saxofon tenor		nonă mare 	
gravă	de lemn	Saxofon bas		sextadecimă 	
medie	de alamă	Trompeta		secundă mare 	
medie	de alamă	Cornet ³⁵		secundă mare 	
medie	de alamă	Corn înalt		secundă mare 	
medie	de alamă	Tuba mică tenor		secundă mare 	
gravă	de alamă	Trompeta bas		nonă mare 	secundă mare
gravă	de alamă	Corn		nonă mare 	secundă mare

³² Corno di bassetto.

³³ Oboe d'amore.

³⁴ Cornetto a pistoni.

³⁵ Cornetto a pistoni.

Tipul transpoziției	Grupa instrumentelor	Denumire	Acordaj	Transpune la interval de ...	
					
gravă	de alamă	Mica tubă bas ³⁶		nonă mare ↘	secundă mare ↘
înaltă	de lemn	Piculina ³⁷		octavă ↗	
gravă	de lemn	Contrafagot		octavă ↘	
gravă	cu coarde	Contrabas		octavă ³⁸ ↘	octavă ↘
gravă	vocea umană	Tenorul		octavă ↘	
înaltă	cu claviatură	Celesta		octavă ↗	
gravă	de alamă	Corn	în Do	octavă ↘	nu transpune
gravă	de alamă	Trompeta bas ³⁹		octavă ↘	nu transpune
înaltă	de lemn	Clarinetul mic	în Re	secundă mare ↗	
înaltă	de alamă	Trompeta		secundă mare ↗	
medie	de alamă	Trompeta bas		septimă mică ↘	
medie	de alamă	Corn		septimă mică ↘	secundă mare ↗
înaltă	de lemn	Clarinetul mic	în Mi bemol	terță mică ↗	
înaltă	de lemn	Saxofon sopranino		terță mică ↗	
medie	de lemn	Saxofon alto		sextă mare ↘	
gravă	de lemn	Saxofon bariton		terțiadecimă ↘	
înaltă	de alamă	Trompeta		terță mică ↗	
medie	de alamă	Trompeta bas		sextă mare ↘	
medie	de alamă	Corn		sextă mare ↘	terță mică ↗
medie	de alamă	Tuba mică tenor		sextă mare ↘	terță mică ↗
înaltă	de alamă	Trompeta	în Mi	terță mare ↗	
medie	de alamă	Trompeta alto		sextă mică ↘	
medie	de alamă	Corn		sextă mică ↘	terță mare ↗

³⁶ Basstube.

³⁷ Flauto piccolo.

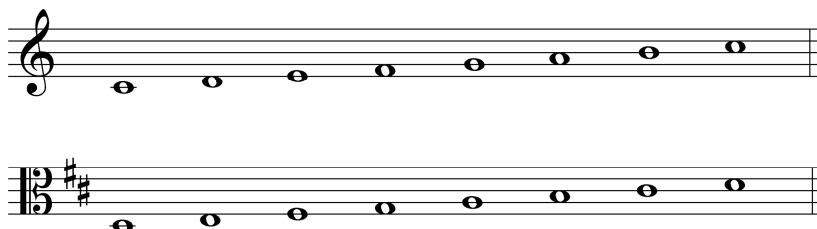
³⁸ idem în cheia de tenor.

³⁹ „wagneriană”.

LECȚIA 9

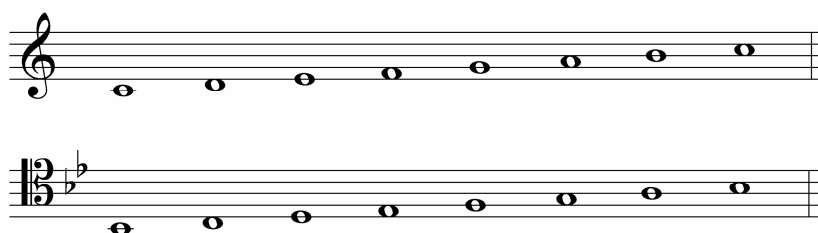
CITIREA INSTRUMENTELOR TRANSPOZITORII

Transpoziția în RE

Intrumentul transpozitoriu	Sunetul notat	Intervalul la care se transpune	Cheia/armura necesare citirii	Sunetul real
Clarinetul în Re	do ₁	secunda mare superioară	cheia do de alto și 2 diezi	re ₁
Trompeta în Re	do ₁	secunda mare superioară	cheia do de alto și 2 diezi	re ₁
Cornul în Re	do ₁	septima mică inferioară	cheia do de alto și 2 diezi	re

Transpoziția în SI BEMOL

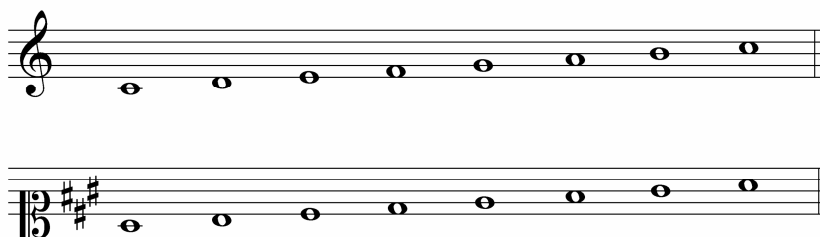

Intrumentul transpozitoriu	Sunetul notat	Intervalul la care se transpune	Cheia/armura necesare citirii	Sunetul real
Clarinetul în Sib	do ₁	secunda mare inferioară	cheia do de tenor și 2 bemoli	sib
Trompeta în Sib	do ₁	secunda mare inferioară	cheia do de tenor și 2 bemoli	sib
Cornul în Sib	do ₁	secunda mare inferioară ⁴⁰	cheia do de tenor și 2 bemoli	sib

⁴⁰ În cazul cornului grav în Sib, se transpune cu o nonă mare mai jos.

Transpoziția în SI BEMOL (notată în cheia fa)

Intrumentul transpozitoriu	Sunetul notat	Intervalul la care se transpune	Cheia/armura necesare citirii	Sunetul real
Clarinetul bas în Sib	do	secunda mare inferioară	cheia do de alto și 2 bemoli	Sib
Cornul în Sib	do	secunda mare inferioară	cheia do de alto și 3 diezi	Sib

LECȚIA 10*Transpoziția în LA*

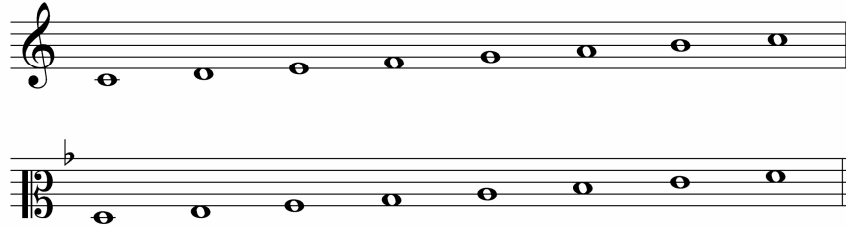
Intrumentul transpozitoriu	Sunetul notat	Intervalul la care se transpune	Cheia/armura necesare citirii	Sunetul real
Clarinetul în La	do ₁	terța mică inferioară	cheia do de sopran și 3 diezi	la
Trompeta în La	do ₁	terța mică inferioară	cheia do de sopran și 3 diezi	la
Cornul în La	do ₁	terța mică inferioară	cheia do de sopran și 3 diezi	la

Transpoziția în LA (notată în cheia fa)

Intrumentul transpozitoriu	Sunetul notat	Intervalul la care se transpune	Cheia/armura necesare citirii	Sunetul real
Clarinetul bas în La	do	terța mică inferioară	cheia sol și 3 diezi	La
Cornul în La	do	terța mică inferioară	cheia sol și 3 diezi	La

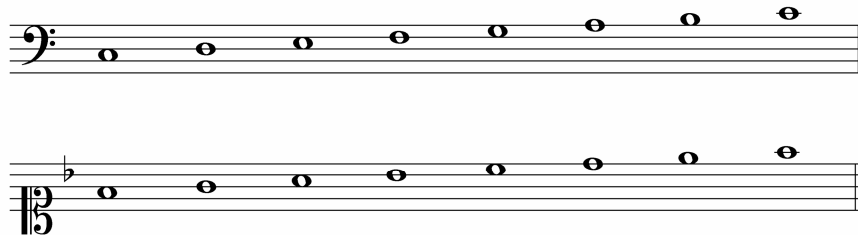
LECȚIA 11

Transpoziția în FA (notată în cheia Sol)

Intrumentul transpozitoriu	Sunetul notat	Intervalul la care se transpune	Cheia/armura necesare citirii	Sunetul real
Clarinetul alto în Fa Cornul englez	do ₁	cvintă inferioară	cheia do de mezzo-sopran și 1 bemol	fa
Trompeta în Fa	do ₁	cvartă superioară	cheia do de mezzo-sopran și 1 bemol	fa ₁
Cornul în Fa	do ₁	cvintă inferioară	cheia do de mezzo-sopran și 1 bemol	La

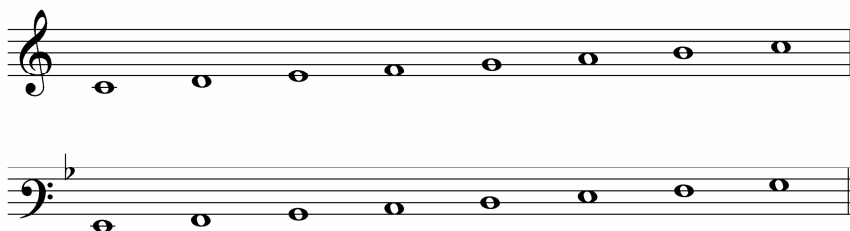
Transpoziția în FA (notată în cheia Fa)

Intrumentul transpozitoriu	Sunetul notat	Intervalul la care se transpune	Cheia/armura necesare citirii	Sunetul real
Cornul în Fa	do	cvarta superioară	cheia do de sopran și 1 bemol	fa

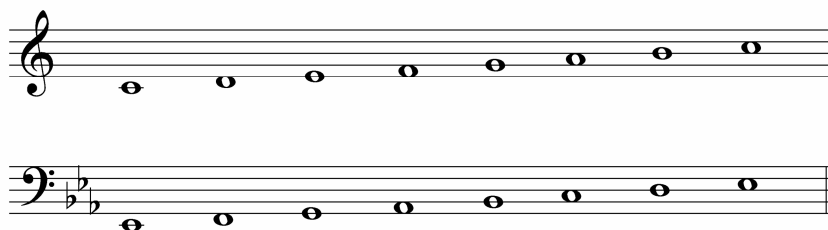
LECȚIA 12

Transpoziția în SOL (notată în cheia Sol)

Intrumentul transpozitoriu	Sunetul notat	Intervalul la care se transpune	Cheia/armura necesare citirii	Sunetul real
Flautul alto în Sol	do ₁	cvara inferioară	cheia fa de bariton și 1 diez	sol
Cornul în Sol	do ₁	cvara inferioară	cheia fa de bariton și 1 diez	sol

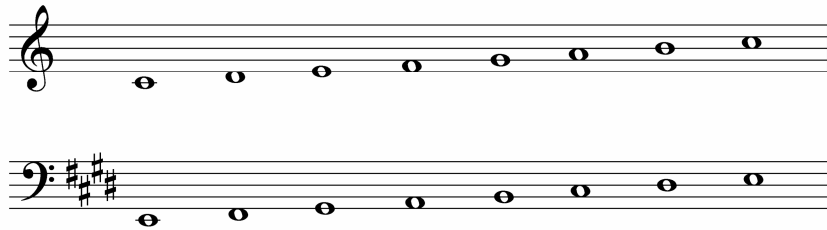
Transpoziția în MI BEMOL (notată în cheia Sol)

Intrumentul transpozitoriu	Sunetul notat	Intervalul la care se transpune	Cheia/armura necesare citirii	Sunetul real
Clarinetul în Mib	do ₁	terța mică superioară	cheia fa de bas și 3 bemoli	mib ₁
Trompeta în Mib	do ₁	terța mică superioară	cheia fa de bas și 3 bemoli	mib ₁
Cornul în Mib	do ₁	sexta mare inferioară	cheia fa de bas și 3 bemoli	mib

LECȚIA 13

Transpoziția în MI (notată în cheia Sol)

Intrumentul transpozitoriu	Sunetul notat	Intervalul la care se transpune	Cheia/armura necesare citirii	Sunetul real
Clarinetul în Mi	do ₁	terța mare superioară	cheia fa de bas și 4 diezi	mi ₁
Trompeta în Mi	do ₁	terța mare superioară	cheia fa de bas și 4 diezi	mi ₁
Cornul în Mi	do ₁	sexta mică inferioară	cheia fa de bas și 4 diezi	mi

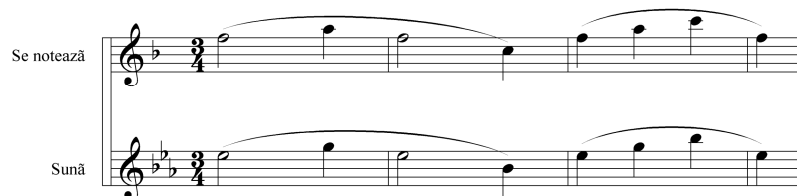
LECȚIA 14 - RECAPITULARE

INSTRUMENTE TRANSPOZITORII - EXEMPLE

1. CLARINETUL

Clarinet în B (Si bemol)

Beethoven - *Eroica*, p. I.

Clarinet în D (Re)

R.Strauss - *Till Eulenspiegel*

Se notează

Sună

Clarinet basso în B (Si bemol)

R.Strauss - *Till Eulenspiegel*

Se notează

Sună

2. CORNUL ENGLEZ

Corn englez

C.Franck - *Simfonia în re*

Se notează

Sună

3. CORNUL NATURAL

Corn în D (Re)

Brahms - *Concert pentru vioară, p. I.*

Se notează

Sună

Corn în E (Mi)

Dvorak - *Concert pentru violoncel în si, p. I.*

Se notează

Sună

Corn 1. în B alto Mozart - *Simfonia nr. 40* în sol, p. I.

Se notează

Corn 2. în G

Sună

Corn Mozart - *Simfonia 41 în Do, "Jupiter"*, p. I.

Se notează:

Sună:

Corn în Si bemol

Corn în Do

Corn în Re

Corn în Mi bemol

Corn în Mi

Corn în Fa

Corn în Fa diez

Corn în Sol

Corn în La

Corn înalt în Si bemol

Cornii notați în cheia Sol – transpun în **jos**:

Se notează: Sună:

Corn in C

Corn in D

Corn in Es

Corn in F

Corn in G

Corn in A

Corn in B înalt

Corn in B grav

Cornii notați în cheia Fa – transpun în **sus**:

Se notează: Sună:

Corn in C

Corn in D

Corn in Es

Corn in F

Corn in G

Corn in A

Corn in B înalt

Corn in B grav

Obs.: Începând cu a doua jumătate a sec. al XIX-lea, cornul natural este înlocuit cu cornul cu ventil. Astăzi se utilizează doar Cornul în Fa, indiferent de tonalitatea lucrării.

4. TROMPETA

Se notează: Sună:

Trompeta in C

Trompeta in D

Trompeta in Es

Trompeta in E

Trompeta in F

Trompeta in A

Trompeta in B

transpun în sus

transpun în jos

Obs.: Astăzi, trompeta se notează numai în C.

5. SAXOFONUL

- se construiește în următoarele mărimi și acordaje:

Sax	acordat în:	transpune în:
sopranino	Fa (f)	sus
	Mi bemol (Es)	
sopran	Do (C)	jos
	Si bemol (B)	
alto	Fa (F)	jos
	Mi bemol (Es)	
tenor	Do (C)	jos
	Si bemol (B)	
bariton	Fa (F)	jos
	Mi (E)	
bas	Do (C)	jos
	Si bemol (B)	
contrabas	Fa (F)	jos
	Mi bemol (Es)	
subcontrabas	Do (C)	jos
	Si bemol (B)	

Se notează: Sună:

Sax sopranino in Fa

Sax alto in Es ← cel mai des utilizat

Sax soprano in B

Sax tenor in B

Întâlnim saxofonul în orchestra simfonică în:

- G. Bizet – *Arleziانا*
- G. Verdi – *Othello*
- R. Strauss – *Simfonia „Domestica”*
- Stravinski
- Kodaly

Test de autoevaluare

1. Notați transpoziția următoarelor instrumente: clarinet, corn englez, contrafagot
2. Precizați cheia în care sunt notate următoarele instrumente: flaut, fagot, trombon alto, timpan, violă, violoncel.
3. Precizați câte tipuri de chei *do* cunoașteți.

Rezumatul unității de învățare

Cheile existente în notația muzicală sunt:

- cheia *sol* pe linia 1 (cheia franceză)
- cheia *sol* pe linia 2 (cheia de violină)
- cheia *do* pe linia 1 (cheia de sopran)
- cheia *do* pe linia 2 (cheia de mezzosopran)
- cheia *do* pe linia 3 (cheia de alto)
- cheia *do* pe linia 4 (cheia de tenor)
- cheia *do* pe linia 5 (cheia de bariton)
- cheia *fa* pe linia 3 (cheia de baritorin)
- cheia *fa* pe linia 4 (cheia de bas)

Orchestra barocă este alcătuită, în general, din următoarele instrumente:

Flaut, oboi, fagot
Corn, trompetă
Percuție – timpani
Cvintetul de corzi

Orchestra clasică este alcătuită, în general, din următoarele instrumente:

Flaut, oboi, (clarinet – doar spre finalul perioadei), fagot
Corn, trompetă, (trombon – doar spre finalul perioadei)
Percuție – timpani
Cvintetul de corzi

Orchestra romantică este alcătuită, în general, din următoarele instrumente:

Flaut, oboi, clarinet, fagot
Corn, trompetă, trombon, tubă
Percuție – diversificată
Cvintetul de corzi

Orchestra secolului XX este alcătuită, în general, din următoarele instrumente:

Flaut piccolo, flaut, oboi, corn englez, clarinet, clarinet bas, fagot, contrafagot
Corn, trompetă, trombon, tubă
Instrumente cu corzi – pian, harpă, etc.
Percuție – diversificată
Cvintetul de corzi

Instrumentele transpozitorii cele mai des utilizate sunt:

Semitraspozitorii – flaut piccolo, contrafagot, tubă, contrabas
Transpozitorii – clarinet (la, sib, re, mib), bas-clarinet (sib), corn englez (fa), corn (toate transpozițiile), trompetă (toate transpozițiile).

Răspunsuri și comentarii la testele de autoevaluare

1. clarinet – *la, sib, re, mib*
corn englez - *fa*
contrafagot – semitranspozitoriu cu o octavă mai jos
2. flaut – cheia *sol*
Fagot – cheia *fa*, cheia *do* tenor, cheia *sol*
trombon alto – cheia *do* alto
timpan – cheia *fa*
violă – cheia *do* alto
violoncel – cheia *fa*, cheia *do* tenor, cheia *sol*
3. 5 tipuri: *do* sopran, *do* mezzosopran, *do* alto, *do* tenor, *do* bariton

Lucrare de verificare nr. 1

1. Care din următoarele instrumente transpune în *sib*: flaut, oboi, clarinet, corn, tubă.
2. Care din următoarele instrumente este notat în cheia *do* de alto: fagot, trompetă, trombon, vioară, violă, violoncel.
3. Care din următoarele instrumente nu este specific epocii baroce: flaut piccolo, clarinet piccolo, violina piccolo.
4. Transpuneți în *sib* următorul fragment muzical:

5. Transcrieți în cheia *do* de alto următorul fragment muzical:

Se vor acorda câte două puncte pentru realizarea corectă a fiecărui exercițiu. Lucrarea va fi înmănată personal tutorelui disciplinei în perioada de sesiune stabilită conform orarului.

Bibliografie minimală

W. Demian, *Teoria instrumentelor*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1968

V. Bărbuceanu, *Dicționar de instrumente muzicale*, București, Editura Teora, 1999

Fr. Weiss, *Indrumarea și verificarea cunoștințelor la Citire de partituri*, Academia de Muzica „Gh. Dima”, Cluj-Napoca, 1999

BIBLIOGRAFIE

- A. Casella-V. Mortari, *Tehnica orchestrei contemporane*, București, Editura Muzicală, 1965
- W. Demian, *Teoria instrumentelor*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1968
- V. Bărbuceanu, *Dicționar de instrumente muzicale*, București, Editura Teora, 1999
- * * * , *Dicționar de termeni muzicali*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984
- Fr. Weiss, *Indrumarea și verificarea cunoștințelor la Citire de partituri*, Academia de Muzica „Gh. Dima”, Cluj-Napoca, 1999
- Irina Odăgescu, *Studii practice pentru citire în chei la două voci*, București, Editura Fundației „România de Măine”, 1996
- P. Vermessy, *Antologie de Citire de partituri*, manuscris, 1977
- Nagy Oliver, *Exerciții de citire în chei*, Budapesta, Zenemukiado, 1954
- Vinicius Grefiens, *Antologie de Citire de partituri*, Editura Muzicală, București, 1966
- Bach, *Corale*
- O. di Lasso, *Motete*, Budapesta, Zenemukiado, 1968